

התעצמות איראן וחיזבאללה מעמידה במבחן את התפיסה הביטחונית החדשה של ישראל

written by מאיר בן שבת | 25.12.2025

ב-23 ביוני השנה כינס ראש הממשלה בנימין נתניהו את ועדת השרים לביטחון לאומי (הקבינט המדיני-ביטחוני) כדי לאשר את הפסקת האש עם איראן, לאחר שכלשון הודעת הממשלה, "ישראל השיגה את כל יעדי מבצע 'עם כלביא' והרבה מעבר לכך, והסירה איום קיומי מיידי כפול" ¹ הן בתחום הגרעין, הן בתחום הטיילים הבליסטיים.

רק שישה חודשים חלפו מאז, וכעת ישראל שוב נדרשת להכריע אם ליזום פעולה צבאית, שעלולה להוביל לעימות קשה וארוך יותר, או שנאבד את חלון ההזדמנות המבצעי לפעולה באיראן, שמושפע ממצב ההגנה האווירית שם ² ובכך ישראל תשלים למעשה עם המגמה של ההתחמשות האיראנית.

שבעה חודשים לפני הפסקת האש באיראן, בנובמבר 2024, אישר הקבינט את ההסכם להפסקת האש עם חיזבאללה. בין השאר נקבע בהסכם כי צבא לבנון ומנגנוני הביטחון הרשמיים במדינה יהיו הגופים היחידים שיורשו לשאת נשק בדרום לבנון, וכי כל המתקנים לייצור אמצעי לחימה שאינם מורשים יפורקו. גם בנקודת השפל חסרת התקדים שאליה הגיע ארגון הטרור השיעי בעקבות המלחמה, הוא לא אמר נואש. מאמציו לשקם את יכולותיו עלו לו וללבנון בכ-700 תקיפות אוויריות של ישראל, שתי תקיפות בממוצע ליממה, שבהן חוסלו יותר מ-380 מחבלים. בסיוע הכסף האיראני ותוך יישום הלקחים שהפיק מהלחימה, חיזבאללה המשיך במאמציו. קצב השיקום המהיר, שגבוה מקצב השחיקה הישראלית, הביא את הארגון למצבו הנוכחי, מצויד במלאי של חימושים ואמצעי לחימה איכותיים, שבמסגרת תפיסת ההפעלה העדכנית שלו אמורים לחדש את האיום על ישראל ולהציב אתגר לפעילות צה"ל ומערכת הביטחון.

האיראנים, כמובן, ממשיכים לשפוך דלק למדורה הלבנונית. סגן הרמטכ"ל האיראני, אחמד וחידי, התריס השבוע ואמר כי "משטר הציוני" אין אומץ לפרק את חיזבאללה מנשקו. לדבריו, ישראל מורתעת ואינה רוצה להיכנס למלחמה קרקעית בלבנון, שרק תשרת את חיזבאללה. בכירים אחרים בטהרן הזהירו כי ישראל תוכל לעשות בלבנון ככל העולה על רוחה אם חיזבאללה יפורק מנשקו.

כך או אחרת, סוגיית הפירוק מנשק נקלעה למבוי סתום גם בזירה הזו. מי שקיווה שהמאמצים המדיניים יחסכו מישראל את הדילמה בעניין מערכה נוספת, מתוודע מחדש למציאות העגומה של המזרח התיכון ולברירות הקשות שעומדות בפניה של ישראל. מבלי להזדקק למודיעין, אפשר להניח שהמגמות והתהליכים המתוארים ביחס לאיראן ולחיזבאללה מתרחשים גם בסוריה, בעזה ואצל אויבינו ביתר הזירות.

העידן הטכנולוגי מקצר את תהליכי ההתעצמות. המעורבות העקיפה של המעצמות, שרואות את המאבק האזורי כחלק מהתחרות על הסדר העולמי, מזריקה לתהליכים אלה תשומות נוספות. הכסף מוצא דרכים רבות לעבור מצד לצד, תוך עקיפת אמצעי הפיקוח. החיבור הגיאוגרפי

מתאפשר בחסות הסיוע ההומניטרי או מוסתר בתוך ערוצי אספקה חוקיים. מה אפשר ללמוד מכך לגבי המלחמות שישראל מנהלת? ראשית, אין "זבנג וגמרנו". בשום מקרה הפסקת האש אינה סיומה של המערכה. התנהלותה של ישראל בלבנון בשנה שלאחר הפסקת האש מלמדת על הפנמה של העיקרון הזה. לא ברור באיזו מידה כך גם המצב בזירות האחרות. שנית, כשנלחמים יש לחתור לפגיעה אנושה ביכולות האויב. בעניין זה כדאי להדגיש: מכה כואבת, אפילו אם תכאב מאוד, אינה בהכרח אנושה. בפעולותיה הצבאיות ישראל מבהירה לכל השחקנים באזור את השינוי שחל בגישה בעקבות מתקפת 7 באוקטובר, אולם הניסיון לקצר את הדרך באמצעות הסדרים מפוקפקים או הסכמי בוסר עלול להיות יקר מדי. הרצון למנף במהירות את ההישג הצבאי למהלך מדיני עלול להותיר את האויב עם יכולות שיוריות מספיקות, עם מוקדי ידע או עם תשתיות שיאפשרו את שיקומו המהיר. שלישית, בכל מקום שנשאיר לאויב את האפשרות לכך ² הוא יתעצם במהירות. שלושת הלקחים הללו נכונים אף לסוריה, ובוודאי גם לרצועת עזה.

אין שלום לרשעים

"סיימתי שמונה מלחמות בעשרה חודשים, השמדתי את איום הגרעין האיראני, סיימתי את המלחמה בעזה, ולראשונה זה 3,000 שנה הבאתי שלום למזרח התיכון" ³ כך הכריז נשיא ארה"ב דונלד טראמפ בנאומו לאומה בסוף השבוע שעבר. גם מי שיעדיף ניסוח אחר לדברים, לא יחלוק על תרומתו הכבירה של הנשיא האמריקני לעיצוב הסדר החדש במזרח התיכון. הישגיה של ישראל, בגיבוי הממשל האמריקני, אומנם הביאו לשינוי במאזן הכוחות האזורי, אך לא היה בהם כדי לקבע אותו לאורך זמן. יתרה מכך, בגישתם של אויביה כלפיה לא חל כל שינוי. בהכללה גסה ובניסוח פשטני, מסקנתם העיקרית היא להתעשת, להתעצם ולהיערך טוב יותר לפעם הבאה. ואכן, לשם מכוונים המאמצים כעת, ובראש ובראשונה מצד למשטר האיראני ⁴ שפועל להעצים לא רק את יכולותיו, אלא גם את אלה של שלוחיו במדינות האזור. ישראל ניצבת כרגע בפני הברירה לפעול מולו ומול חיזבאללה באופן עצים יותר, על כל הסיכונים שבכך, או לקנות שקט יחסי במחיר התעצמות. לאחר 7 באוקטובר והישגי השנתיים האחרונות, הדילמה כבר פחות מורכבת. ישראל חייבת לנקוט יוזמה ולגייס לכך את תמיכת ממשל טראמפ. בשום אופן אין היא יכולה להתפשר, גם על דרישותיה ביחס לרצועת עזה, בדגש על ההתחייבות לפירוק אמיתי של חמאס מנשקו. בלי תוכנית מעשית לכך, שגם תגדיר באופן מפורט את יעדי הפירוז ואת תכולתם, אין שום סיבה לעבור לשלב ב' של תוכנית טראמפ. בד בבד, ישראל צריכה להמשיך לפגוע במפקדים שבונים מחדש את חמאס ומובילים את ההתעצמות ⁵ אפילו במחיר של התלקחות מחודשת.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 26 לדצמבר 2025.